

# ME OLEMME EUROOPAN UNIONI

---

2021



**Aiemmin julkaistu EVA Fakta -sarjassa:**

Menojen kirja (2020)

Verojen kirja (2019)

Me olemme keskiluokka (2018)

Todistus koululle (2017)

Näin työmarkkinat toimivat (2015)

Kuka Suomessa tekee työt? (2015)

Tästä Suomi elää (2014)

*Julkaisut löytyvät osoitteesta [www.eva.fi/julkaisut/faktat](http://www.eva.fi/julkaisut/faktat)*

Kustantaja: Taloustieto Oy

Painopaikka: Next Print Oy, Helsinki 2021

ISSN 2342-7175 (painettu)

ISSN 2342-7183 (pdf)

ISBN 978-951-628-743-3 (painettu)

ISBN 978-951-628-744-0 (pdf)

# ESIPUHE

Euroopan unionista voi olla mielipide, vaikka mielessä ei olisi ensimmäistäkään faktaa EU:sta. Siksi on hyvä palauttaa mieleen muutama tosiasia eurooppalaisesta päätöksentekojärjestelmästä.

Mikä ero olikaan Eurooppa-neuvostolla ja Euroopan unionin neuvostolla? Kuka määrää: komissio, parlamentti vai neuvosto? Entä miten iso talous EU onkaan verrattuna muihin maailman mahtimaihin, Kiinaan, Yhdysvaltoihin ja Japaniin?

Nämä ja monta muuta kiinnostavaa faktaa EU:sta selviää tästä oppaasta nopealla vilkaisulla. Euroopan unioni kuuluu meille kaikille. Myös keskustelu EU:sta on meidän kaikkien etuoikeus. Yleensä keskustelusta kehkeytyy antoisampi, jos siihen voi liittää mielipiteiden lisäksi tosiasioita.

Tämän EVA Faktan tiedot ovat koostaneet EVAn sisällönsuunnittelija Edvin Pohto, toimituspäällikkö Sami Metelinen, ekonomisti Sanna Kurronen ja tutkimuspäällikkö Ilkka Haavisto. Esitän heille lämpimät kiitokset paneutuvasta työstä, joka tarkentaa kuvaamme meistä eurooppalaisista ja yhteisestä unionistamme.

Helsingissä 10. elokuuta 2021

Emilia Kullas

Johtaja

EVA

# SISÄLTÖ

<b>Euroopan unionin kehitys</b>	<b>4</b>
EU:n laajeneminen	5
EU:n rahoituskehys 2021–2027 ja elpymispaketti NGEU	6
EU:n tulorakenne	7
EU:n päätöksenteko	8
<b>EU maailmassa</b>	<b>9</b>
Bruttokansantuote ja bruttokansantuote per asukas 2019	10
Bruttovienti ja -tuonti suhteessa bkt:hen 2019	11
Reaalinen bruttokansantuote 1990–2020	12
Julkiset menot ja velkasuhde 2019	13
Maailman hiilidioksidipäästöt 1970–2018	14
<b>EU taloutena</b>	<b>15</b>
Bruttokansantuote asukasta kohti 2020	16
Bruttokansantuotteen vuosikasvu 2000–2020	17
Julkiset menot 2019	18
Julkinen velka suhteessa bkt:hen 2020	19
Investointiaste 2019	20
Työttömyyden kehitys 2009–2020	21
Työttömyys 2020	22
Työllisyys 2020	23
Nimelliset yksikkötyökustannukset 1995–2020	24

Viikottaiset työtunnit 2009–2020	25
Pitkät ja lyhyet korot Suomessa 1987–2020	26
Inflaatio 2009–2020	27
Suomen tavaraviennin ja -tuonnin aluejakauma 2019	28
<b>Hyvinvointi EU:ssa</b>	<b>29</b>
Aikuisten koulutustaso 2019	30
Kolmannen asteen koulutuksen omaavan väestön osuus ikäryhmittäin 2019	31
Gini-kerroin 2017	32
Työllisyysaste sukupuolittain 2019	33
Kokonaishedelmällisyysluvun muutos 2000–2019	34
Terveiden ja toimintarajoitteisten elinvuosien odote sekä elinajanodote vastasyntyneillä 2014–2016	35
Maahanmuutto 2019	36
Alkoholin kulutus 2019	37
<b>Liite</b>	<b>38</b>
Euroopan unionin asukasluku 2021	39

# EUROOPAN UNIONIN KEHITYS

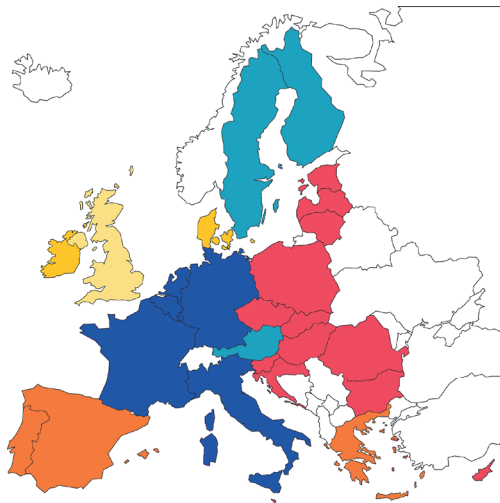
Euroopan unionin (EU) kehitys sai alkunsa vuonna 1951 kuuden maan (Alankomaat, Belgia, Italia, Luxemburg, Ranska ja Saksan liittotasavalta) perustamasta Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä. Vain muutamaa vuotta myöhemmin vuonna 1957 maat solmivat Rooman sopimuksen, joka synnytti Euroopan talousyhteisön (EEC) ja loi yhteismarkkinat.

Vuonna 1985 muodostettiin Schengen-alue ja vuonna 1986 Euroopan yhtenäisasiakirjan myötä päätettiin askeleista kohti nykyisen kaltaisia sisämarkkinoita ja yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Virallisesti Euroopan unioni sai nimensä Maastrichtin sopimuksessa vuonna 1992, jolloin myös päätettiin eurosta unionin valuuttana sekä unionin rakentumisesta kolmelle peruspilarille: jo aiemmin perustetuille Euroopan yhteisöille, yhteiselle ulko- ja turvallisuuspolitiikalle ja yhteistyölle oikeus- ja sisäasioissa.

Euro otettiin käyttöön vuonna 1999. Vuonna 2007 allekirjoitettiin EU-kansalaisille perusoikeudet takaava Lissabonin sopimus, jonka päämääränä oli parantaa unionin toiminnan tehokkuutta, demokraattisuutta ja ulkoisen toiminnan yhtenäisyyttä. Tänäpäin EU:hun kuuluu 27 jäsenvaltiota, EU:ssa asuu 447 miljoonaa ihmistä ja unioni muodostaa bruttokansantuotteeltaan maailman toiseksi suurimman talusyhteisön.

# EU:n laajeneminen



1957

Belgia, Alankomaat, Ranska,  
Saksa, Luxemburg, Italia

1973

Tanska, Irlanti, Iso-Britannia

1981, 1986

Kreikka (1981)  
Espanja, Portugali (1986)

1995

Itävalta, Suomi, Ruotsi

2004, 2007, 2013

Tšekki, Viro, Kypros, Latvia,  
Liettua, Unkari, Malta, Puola,  
Slovakia, Slovenia (2004)  
Bulgaria, Romania (2007)  
Kroatia (2013)

2020

Iso-Britannia erosi EU:sta

Euroopan yhteisöt syntyivät vuonna 1957 Rooman sopimuksella, jolloin Euroopan hiili- ja teräsyhteisön rinnalle perustettiin Euroopan talousyhteisö (EEC) ja Euratom.

1970-luvulla EY laajeni pohjoiseen (Isoon-Britanniaan, Irlantiin ja Tanskaan) ja 1980-luvulla etelään (Kreikkaan, Espanjaan ja Portugaliin).

Neuvostoliiton hajoaminen vuonna 1991 vauhditti 1992 Maastrichtin sopimuksella perustetun Euroopan unionin laajentumista.

Suomi liittyi EU:n jäseneksi yhdessä Ruotsin ja Itävallan kanssa vuonna 1995. EU sai kymmenen uutta jäsenvaltiota vuoden 2004 suuressa laajentumisessa, jota seurasi Bulgarian, Romanian ja Kroatian liittyminen.

Vuonna 2020 Iso-Britannia erosi ensimmäisenä maana EU:sta.

# EU:n rahoituskehys 2021–2027 ja elpymispaketti NGEU (mrd. euroa, vuoden 2018 hintoina)

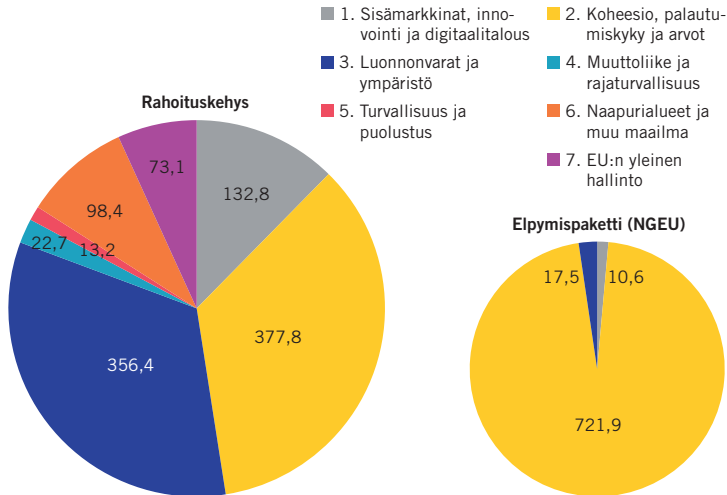
EU:n budjetin laatimista ohjaa rahoituskehys, jonka koko vuosille 2021–2027 on noin 1,1 tuhatta miljardia euroa. Menojen pääluokista suurimpia ovat maatalous (luonnonvarat ja ympäristö) sekä alue- ja rakennepolitiikka (koheesio, palautumiskyky ja arvot), jotka kattavat noin kaksi kolmannesta EU:n budjetista.

Maatalouden osuus menoista on vuosien saatossa alentunut samalla kun budjetin koko ei ole merkittävästi kasvanut. EU:n uusi 750 miljardin euron elpymisväline ei ole osa unionin budjettia.

Lähde: Euroopan parlamentti.

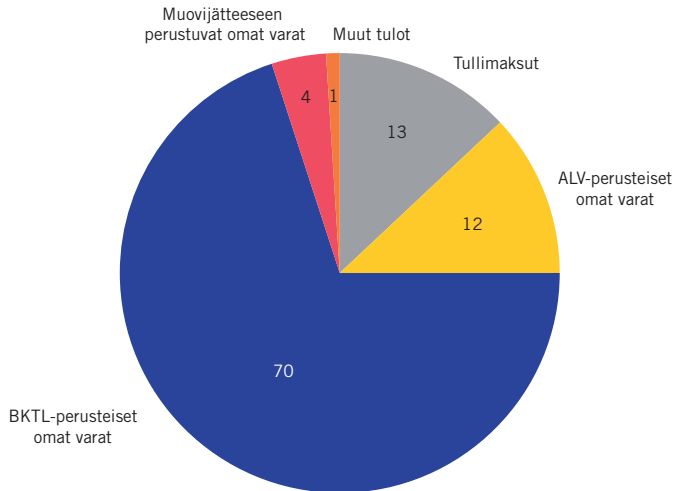
## Maksusitoumusmäärärahat yht. 2021–2027 (milj. eur)

Yhteensä 1 074 300





## EU:n tulorakenne (prosenttia)



EU kattaa budjettinsa niin sanotuilla omilla varoilla eli EU:n tuloilla.

Niistä valtaosa kertyy jäsenmaksuista, jotka määräytyvät kunkin EU-maan bruttokansantulon (BKTL) perusteella. Jäsenmaat tilittävät lisäksi EU:lle 0,3 prosenttia arvonlisäveropohjastaan.

Tuloja EU:lle kertyy myös tullimaksuista sekä uudesta muoviverosta (muovijätteeseen perustuvat omat varat).

EU:n tulot vuonna 2021 ovat 166,1 miljardia euroa, eli noin kaksi ja puoli kertaa Suomen valtion budjetin verran. EU:n 750 miljardin elpymisvälineen unioni rahoittaa poikkeuksellisesti ottamalla velkaa.

Lähde: Euroopan komissio.

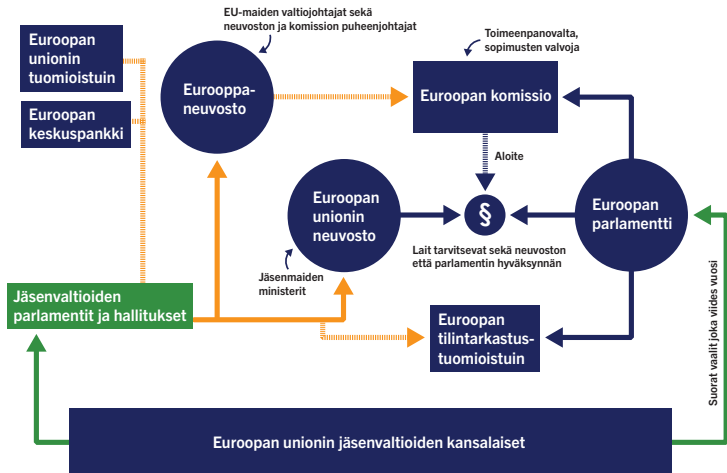
# EU:n päätöksenteko

EU on yhdistelmä hallitustenvälistä valtioliittoa ja ylikansallista liittovaltiota.

Jäsenvaltioiden valtionpäämiehet päättävät politiikan suuret linjat Eurooppa-neuvostossa, mutta aloitteet unionin lainsäädännöksi tekee Euroopan komissio.

EU-laeista päättävät kaksikamarisen parlamentin tavoin Euroopan parlamentti sekä jäsenmaiden ministereistä koostuva Euroopan unionin neuvosto, jonka kokoonpano vaihtelee hallinnonalan mukaan.

Omat itsenäiset roolinsa EU-päätöksenteossa on myös EKP:llä, Euroopan unionin tuomioistuimella ja unionin tilintarkastustuomioistuimella.



# EU MAAILMASSA

Euroopan unioni on maailman toiseksi suurin talousalue Yhdysvaltojen jälkeen nimellisellä bruttokansantuotella mitattuna, mutta Ison-Britannian lähdön jälkeen Kiina on menossa EU:n ohi jo lähivuosina.

EU:n talous kasvoi vuosina 2016–2020 vain muutamalla kymmenyksellä vuosittain ja Yhdysvaltojen hieman yli prosentin. Sen sijaan Kiinan vuotuinen talouskasvu oli keskimäärin lähes kuusi prosenttia. Koronaviruspandemia painoi suurista talouksista eniten Euroopan unionin kasvua vuonna 2020.

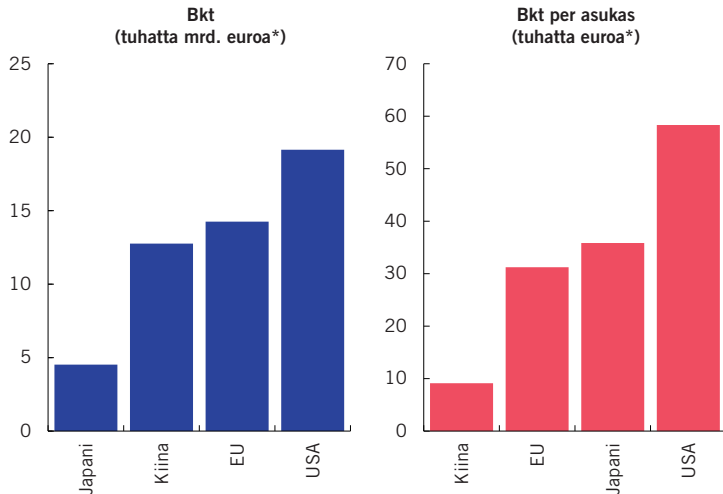
EU on kokoaan suurempi kauppamahti, sillä ulkomaankaupan merkitys on sille selvästi suurempi kuin Yhdysvalloille ja jonkin verran suurempi kuin Kiinalle ja Japanille.

Euroopan unionissa julkisen talouden rooli on selvästi muita suuria talousalueita merkittävämpi. Julkinen velka on viime vuosina paisunut kaikilla suurilla talousalueilla, mutta Japanissa se on selvästi suurin suhteessa talouden kokoon, sillä velkasuhde oli vuonna 2019 jo 235 prosenttia.

# Bruttokansantuote ja bruttokansantuote per asukas 2019

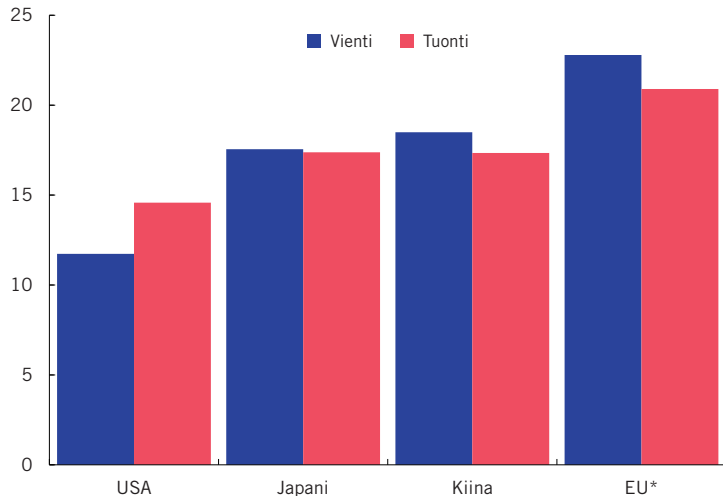
Euroopan unioni on nimellisellä bruttokansantuotteella mitattuna toiseksi suurin talous maailmassa. Yhdysvallat on yhä selvästi suurin, mutta Kiinan odotetaan menevän molempien ohi nimellisellä bruttokansantuotteella mitattuna noin vuosikymmenen kuluttua.

Lähde: Maailmanpankki.



\* Luvut on muutettu dollareista euroiksi käyttäen 02.01.2019–31.12.2019 vaihtokurssin keskiarvoa.

## Bruttovienti ja -tuonti suhteessa bkt:hen 2019 (prosenttia)



\* EU:n kauppa EU-maiden ulkopuolelle (extra-EU27).

Euroopan unionin merkitys maailmankaupassa on suurempi, kuin sen osuus maailmantaloudesta. Euroopan unionin maiden yhteenlaskettu tavaroiden ja palveluiden vienti EU:n ulkopuolelle on muita suuria talousalueita suurempaa suhteessa talouksien kokoon.

Jos huomioon otetaan myös kauppa EU-maiden välillä, on Euroopan unionin maiden vienti kooltaan lähes puolet EU:n bruttokansantuotteesta.

Lähteet: Maailmanpankki ja Eurostat.

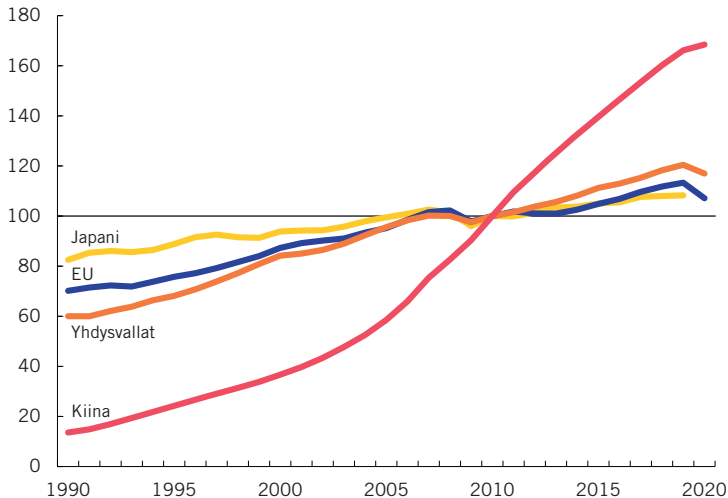
## Reaalinen bruttokansantuote 1990–2020 (indeksi, 2010=100)

Taloukasvu on ollut vaisua Euroopan unionissa finanssikriisin jälkeisen ajan ja Japanissa vieläkin pidempään.

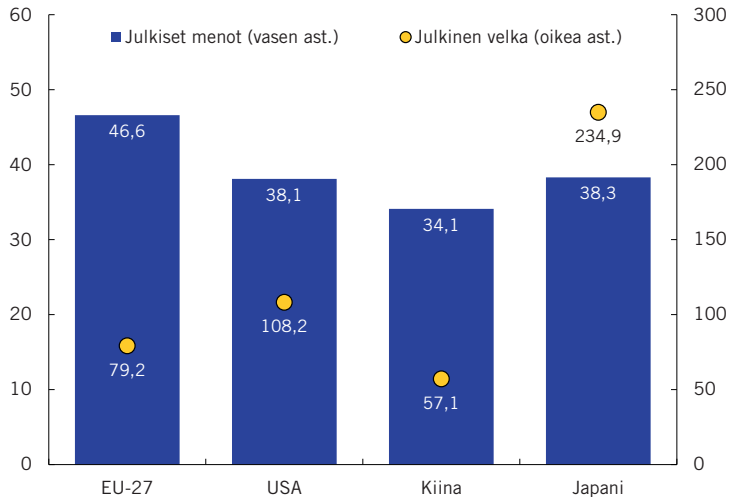
Heikko väestökehitys pitää taloukasvun todennäköisesti vaisuna näillä alueilla myös tulevaisuudessa.

Yhdysvalloissa ja etenkin Kiinassa kasvu on ollut ripeämpää, mutta myös Kiina törmää pikkuhiljaa väestökehityksen aiheuttamaan taloukasvun hiipumiseen.

Lähde: Maailmanpankki.



## Julkiset menot ja velkasuhde 2019 (prosenttia bkt:sta)



Julkiset menot suhteessa talouden kokoon ovat selvästi suuremmat Euroopan unionissa kuin muilla suurilla talousalueilla.

Vielä 1990-luvun puolivälissä suurimpien talousalueiden julkisten talouksien velkasuhteet olivat alle 100 prosentin, mutta erityisesti Japanin julkinen velka on paisunut 2000-luvulla.

Kiinan julkinen velkasuhde on muihin suuriin maihin suhteutettuna alhainen.

Lähteet: Eurostat, IMF, OECD.

## Maailman hiilidioksidipäästöt 1970–2018 (mrd. ekvivalenttitonnia)

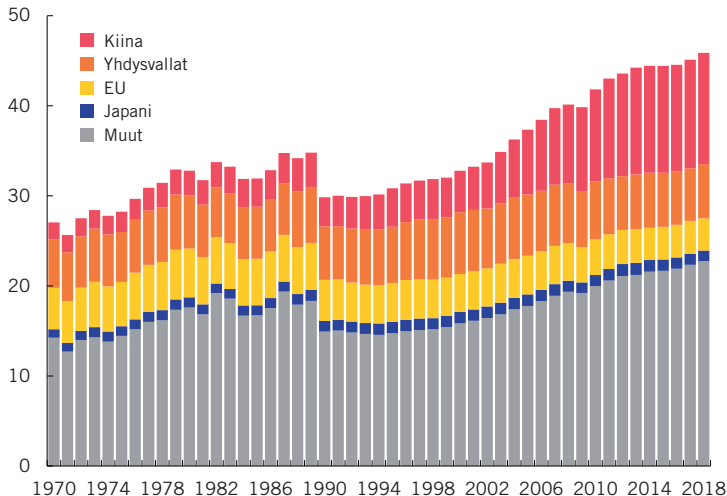
Kehittyneissä talouksissa hiilidioksidipäästöt ovat laskussa ja ovat enää alle kolmanneksen globaaleista päästöistä. Kehittyvien talouksien nousu pitää kuitenkin globaalit päästöt kasvussa.

Eriyisesti Yhdysvalloissa asukasta kohti lasketut päästöt ovat pienestä laskusta huolimatta yhä hyvin korkeat.

Lähde: Maailmanpankki.

### Kokonaispäästöt maittain v. 2018 (mrd. ekvivalenttitonnia)

Kiina	12,4
USA	6,0
EU	3,6
Japani	1,2
Muut	22,7





# EU TALOUTENA

Euroopan unioni on sisämarkkina-alue, joka tarkoittaa paljon vapaakauppaa syvempää ja laajempaa yhteistyötä. EU:n tavoitteena on tavaroiden, palveluiden, ihmisten ja pääomien vapaa liikkuvuus unionin sisällä.

Euroopan unionin jäsenmaiden välillä on suuria eroja niin elintasossa kuin muissakin talouden muuttujissa. Pohjoiset jäsenmaat ovat yleisesti alhaisemman valtionvelan sekä korkeamman työllisyyden ja elintason maita.

Itäisen Keski-Euroopan uudet jäsenmaat ovat kiinniottajatalouksia, joissa talouskasvu ja inflaatio ovat usein vanhoja jäsenmaita vauhdikkaampia. Ne ovat alhaisempien kustannusten takia usein houkuttelevia kohteita muiden EU-maiden investoinneille.

Etelä-Euroopan maissa kamppaillaan korkean työttömyyden ja suureksi paisuneen julkisen velan kanssa. Turismin suuri merkitys Välimeren alueen talouksille on lisännyt haasteita korona-aikana, kun matkustaminen on vähentynyt voimakkaasti.

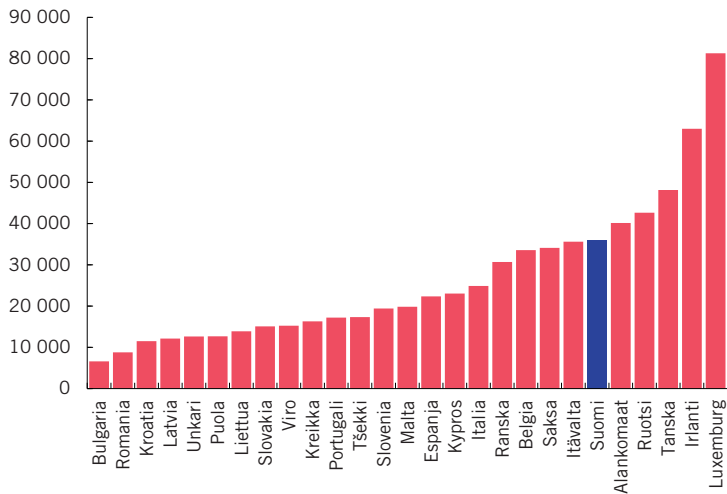
## Bruttokansantuote asukasta kohti 2020 (euroa)

Erot elintasossa EU:n sisällä ovat yhä huomattavia. Suomi on selvästi EU:n keskitasoa korkeammalla asukasta kohti lasketulla bkt:n tasolla. Korkean hintatason huomioiva ostovoimakorjattu bkt asukasta kohdenkin on Suomessa 15 prosenttia koko EU:n tasoa korkeampi.

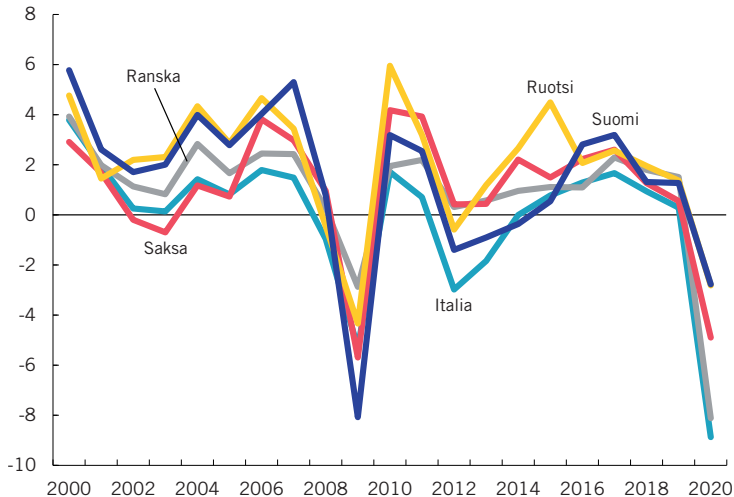
Elintasoltaan alhaisimman Bulgarian asukasta kohti laskettu bkt on vain neljännes koko EU:n tasosta.

Lähde: Eurostat.

Valikoidut maat	(eur)
Ruotsi	42 650
Suomi	36 070
Saksa	34 110
Ranska	30 690
Italia	24 890



## Bruttokansantuotteen vuosikasvu 2000–2020 (prosenttia)



Taluskasvu on ollut Euroopan unionissa vaisua finanssikriisistä alkaen, ja Suomi erottuu joukosta vielä erityisen hitaalla talouskehityksellä.

Kasvu on luonnollisesti nopeampaa monissa uudemmissa jäsenmaissa, jotka liittyessään Euroopan unionin jäseniksi olivat elintasoltaan selvästi vanhoja jäsenmaita perässä. Näistä nopeamman taluskasvun maista kooltaan merkittävin on Puola.

Lähde: Maailmanpankki.

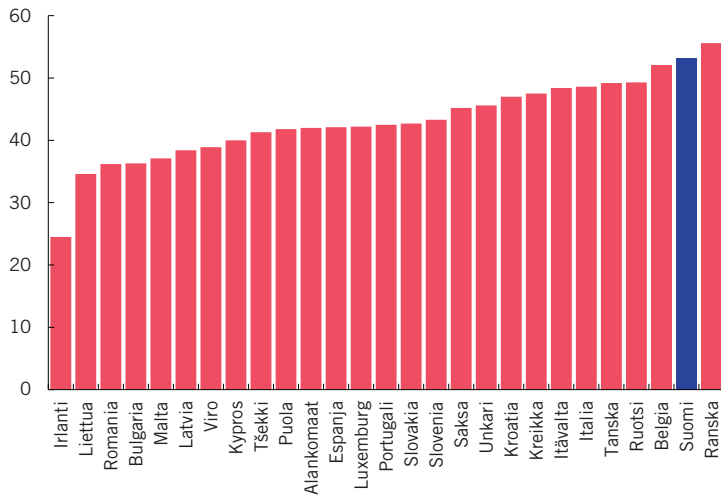
Valikoidut maat	(%)	
	2019	2020
Ranska	1,5	-8,1
Suomi	1,3	-2,8
Ruotsi	1,4	-2,8
Saksa	0,6	-4,9
Italia	0,3	-8,9

## Julkiset menot 2019 (prosenttia bkt:sta)

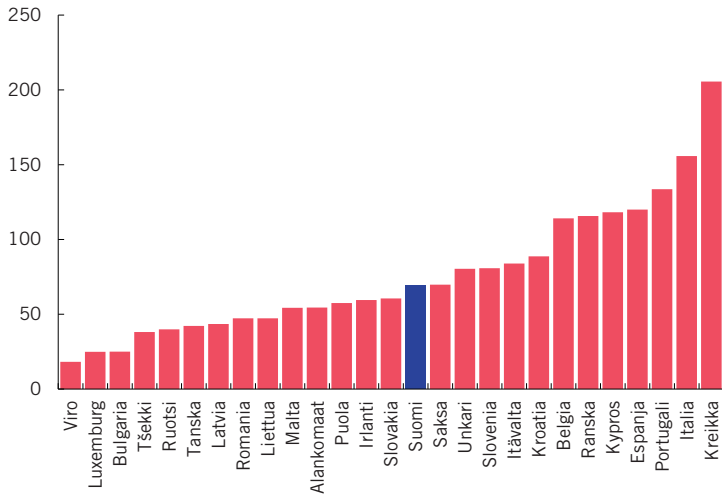
Suomi on heti Ranskan jälkeen toisena, kun tarkastellaan julkisen sektorin kokoa.

Julkiset menot suhteessa bruttokansantuotteeseen ovat yli 50 prosenttia Ranskan ja Suomen lisäksi myös Belgiassa.

Lähde: Eurostat.



## Julkinen velka suhteessa bkt:hen 2020 (prosenttia bkt:sta)



Velkasuhteella tarkasteltuna Suomi on Euroopan unionin keskikastia. Selvästi paremmin suoriutuvat muut Pohjoismaat sekä monet uudet jäsenmaat.

Saksan velkasuhde laski 2010-luvulla yli 20 prosenttiyksikköä, mutta kääntyi muiden maiden tapaan nousuun koronapandemian myötä.

Lähde: Eurostat.

Valikoidut maat	(%)
Kreikka	205,6
Italia	155,8
Ranska	115,7
Saksa	69,8
Suomi	69,2
Ruotsi	39,9

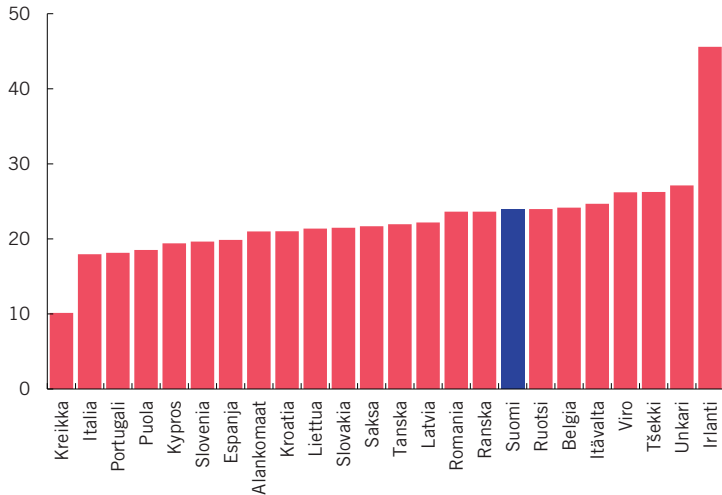
## Investointiaste 2019 (prosenttia bkt:sta)

Investointiaste on tyypillisesti korkeampi kehittyvissä talouksissa kuin kehittyneissä. Ajoittain 2000-luvulla uusissa jäsenmaissa, kuten Tšekissä, Virossa ja Romaniassa, onkin nähty hyvin korkeita investointien tasoja suhteessa talouden kokoon.

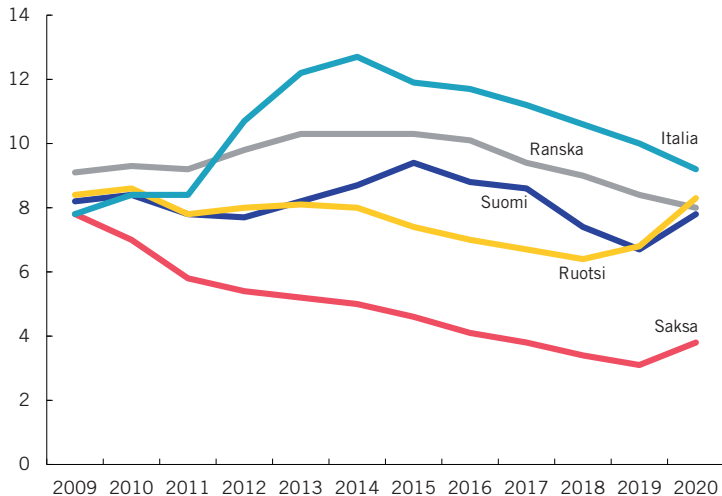
Irlannin lukemat ovat poikkeuksellisen korkeat muita kevyemmän verotuksen vuoksi.

Lähde: Eurostat.

Valikoidut maat	(%)
Ruotsi	24,0
Suomi	23,9
Ranska	23,6
Saksa	21,7
Italia	18,0



## Työttömyyden kehitys 2009–2020 (prosenttia työvoimasta, 15–74-vuotiaat)



Saksa on 2000-luvulla onnistunut painamaan työttömyysasteensa hyvin alhaiselle tasolle alle neljän prosenttiin.

Suomessa työttömyysaste jäi eurokriisin jälkeen koholle, ja se saatiin Ruotsin tasolle vasta vuonna 2019.

Lähde: Eurostat.

<b>Työttömyys 2020</b>	<b>(%)</b>
Italia	9,2
Ruotsi	8,3
Ranska	8,0
Suomi	7,8
Saksa	3,8

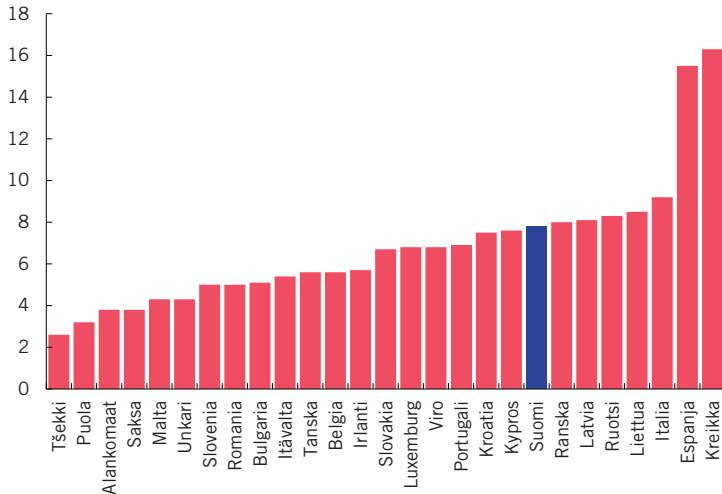
## Työttömyys 2020 (prosenttia työvoimasta, 15–74-vuotiaat)

Korkea työttömyys on monen Euroopan unionin maan ongelma ja erityisesti Kreikka ja Espanja erottuvat korkealla työttömyysasteellaan sekä matalalla työllisyysasteellaan.

Voimakkaasti eroavat työllisyystilanne ja palkkataso Euroopan unionin maissa kertovat siitä, ettei aidosti yhteisiä työmarkkinoita vielä ole.

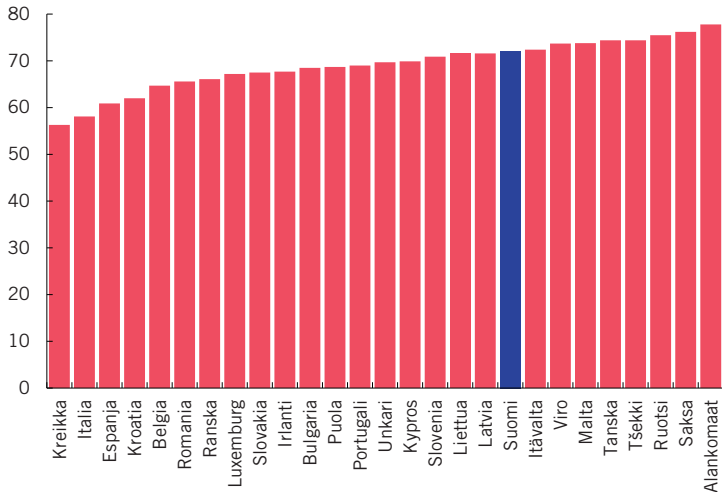
Lähde: Eurostat.

Valikoidut maat	(%)
Italia	9,2
Ruotsi	8,3
Ranska	8,0
Suomi	7,8
Saksa	3,8





## Työllisyys 2020 (prosenttia väestöstä, 15–64-vuotiaat)



Vuonna 2020 Euroopan unionin maista korkein työllisyysaste, lähes 78 prosenttia, oli Alankomaissa. Mitälisijoille ylsivät myös Saksa ja Ruotsi. Suomi jää huippumaita jälkeen osin vähäisemmän osa-aikatyön takia, mutta myös kokoaikaisten työllisyysasteessa on kirittävää.

Alhaisimmat työllisyysasteet löytyvät odotetusti Etelä-Euroopasta.

Lähde: Eurostat.

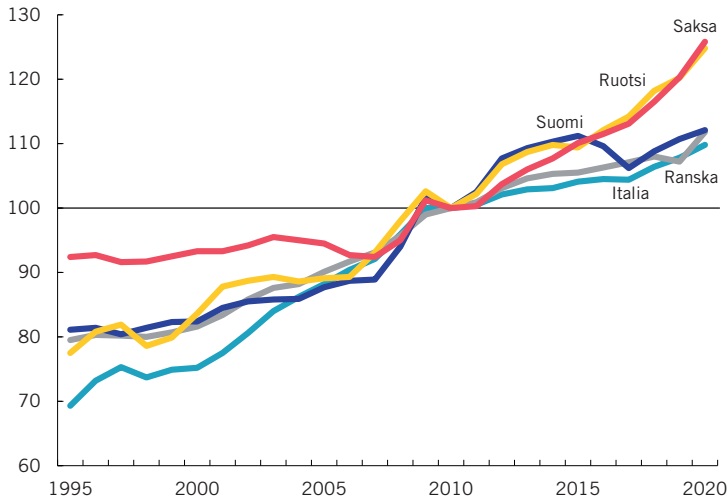
Valikoidut maat	(%)
Saksa	76,2
Ruotsi	75,5
Suomi	72,1
Ranska	66,1
Italia	58,1

## Nimelliset yksikkötyökustannukset 1995–2020 (indeksi, 2010=100)

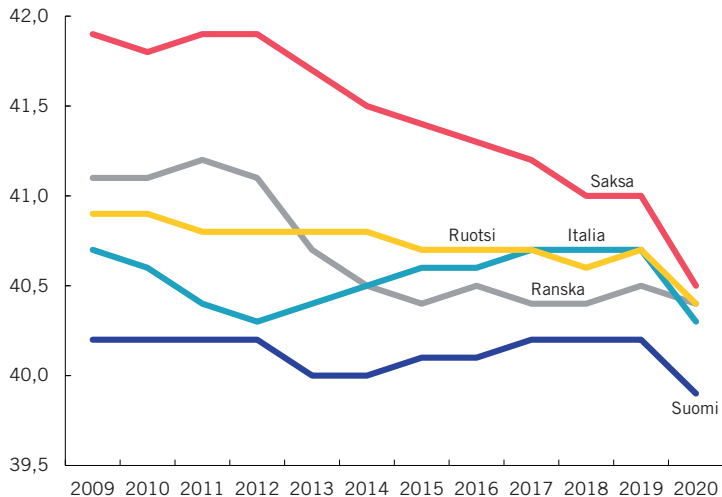
Yksikkötyökustannusten kasvu on ollut nopeinta uusissa jäsenmaissa, joissa myös inflaatio on selvästi EU:n keskiarvoa nopeampaa.

Suomessa kustannusten nousu oli finanssikriisin jälkeen verrattain nopeaa, mutta hidastui selvästi kilpailukyky sopimuksen myötä 2010-luvun puolivälin jälkeen. Viime vuosina Saksassa ja Ruotsissa yksikkötyökustannukset ovat nousseet nopeammin kuin Suomessa.

Lähde: Eurostat.



## Viikottaiset työtunnit 2009–2020 (tuntia)



Työtunneissa pitkän aikavälin trendi on hitaasti laskeva. Suomessa työtunnit jäävät hieman tärkeitä kilpailijamaita Saksa ja Ruotsia alhaisemmiksi.

Kokoaikatyössä keskimääräinen viikkotyöaika Suomessa vuonna 2020 oli 39,9 tuntia.

Lähde: Eurostat.

### Viikottaiset työtunnit v. 2020

Saksa	40,5
Ruotsi	40,4
Ranska	40,4
Italia	40,3
Suomi	39,9

## Pitkät ja lyhyet korot Suomessa 1987–2020 (prosenttia)

Pitkät korot ovat viime vuosikymmeninä laskeneet sitkeästi ja painuneet jo negatiivisiksi. Taustalla ovat hidas inflaatio ja alhaiset inflaatio-odotukset, jotka ovat pakottaneet keskuspankit laskemaan korkoja inflaation vauhdittamiseksi. Kehittyneiden maiden keskuspankeilla inflaatio-tavoite on yleensä noin kahdessa prosentissa.

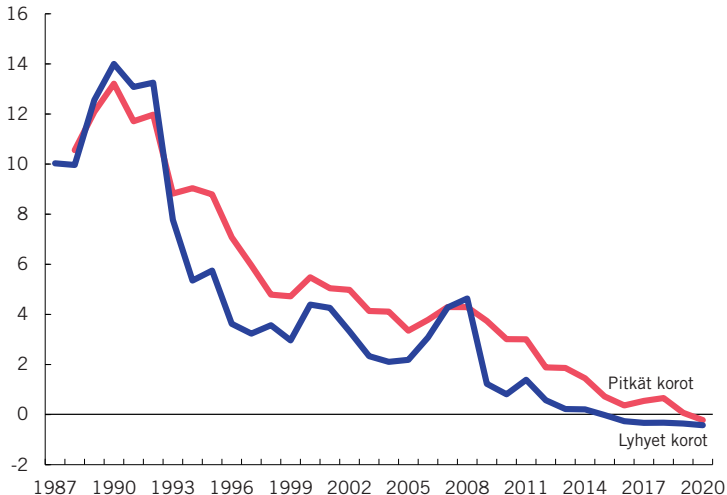
Alhaiset keskuspankkikorot painavat myös lyhyitä korkoja alas.

Lähde: OECD.

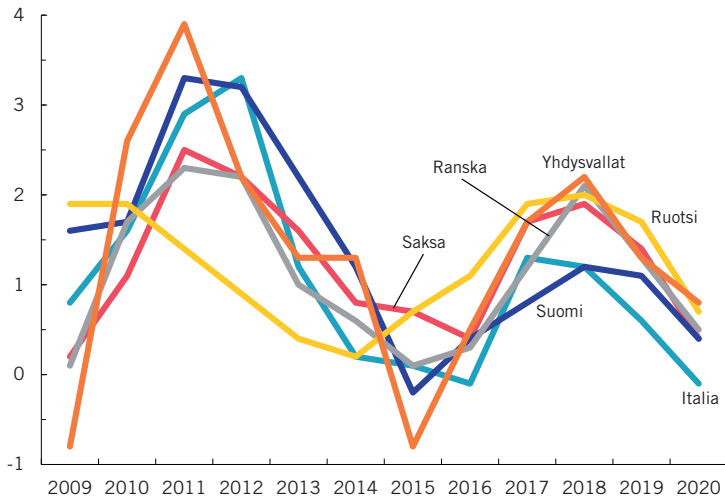
Korot v. 2020	(%)
Lyhyet	-0,43
Pitkät	-0,22

\* Pitkät korot: kymmenen vuoden valtionlaina

\* Lyhyet korot: kolmen kuukauden euribor



## Inflaatio 2009–2020 (prosenttia)



Inflaatio on painunut Suomessa ja laajemmin Euroopan unionissa hyvin alas ja pysynyt siellä sitkeästi.

Pysyvämmästä inflaation kiihtymisestä ei edelleenkään ole Euroopan unionin alueella merkkejä.

Pitkien korkojen tasot ennakoivat matalan inflaation ajan jatkuvan myös tulevaisuudessa.

Lähde: Eurostat.

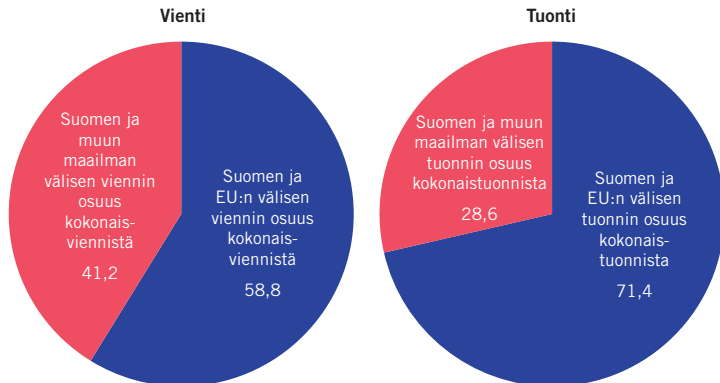
Inflaatio v. 2020	(%)
Ruotsi	0,7
Ranska	0,5
Saksa	0,4
Suomi	0,4
Italia	-0,1

## Suomen tavaraviennin ja -tuonnin aluejakauma 2019 (prosenttia)

Suomen tavaraviennistä lähes 60 prosenttia suuntautuu Euroopan unioniin. Ensimmäinen vientimaa ei kuitenkaan ole aina lopullinen kohdema, sillä Suomi vie paljon väli tuotteita, jotka jalostetaan edelleen esimerkiksi Saksassa.

Sekä USA:n että Kiinan merkitys on suurempi kuin ensisilmäyksellä näyttää, sillä maailman suurimmat taloudet ovat myös suurimpia kuluttajia.

Lähde: Eurostat.



# HYVINVOINTI EU:SSA

Bruttokansantuote henkeä kohden on yhteydessä moneen hyvinvointia mittaavaan muuttujaan. Koulutustaso, terveys, elinikä ja tasa-arvo ovat usein korkeammalla tasolla elintasoltaan vauraissa maissa kuin köyhemmissä maissa.

Monilla mittareilla mitattuna väestön hyvinvointi vaihtelee paljon Euroopan unionin maissa. Vaikka esimerkiksi korkeakoulutusta on pyritty yhtenäistämään EU:ssa, maiden välisiä eroja on yhä. Osin erot kertovat vain erilaisista järjestelmistä, joiden yhteismitallistaminen on vaikeaa.

Tuloeroilla mitattuna valtaosa EU-maista kuuluu OECD-vertailussa tasaisen tulonjaon maihin. Joukosta erottuvat suuremmilla tuloeroilla lähinnä muutamat uudet jäsenmaat.

Alhainen syntyvyys yhdistää valtasosaa EU-maista, ja myös aiemmin korkeamman syntyvyyden Pohjoismaat ovat lähestyneet muiden maiden tasoa.

Elinvuosissa perää pitävät latvialaiset miehet, joiden odotettu elinikä yltää vaivoin yli 70:n. Eteläeurooppalaiset naiset sen sijaan elävät yli 15 vuotta latvialaisia miehiä pidempään.

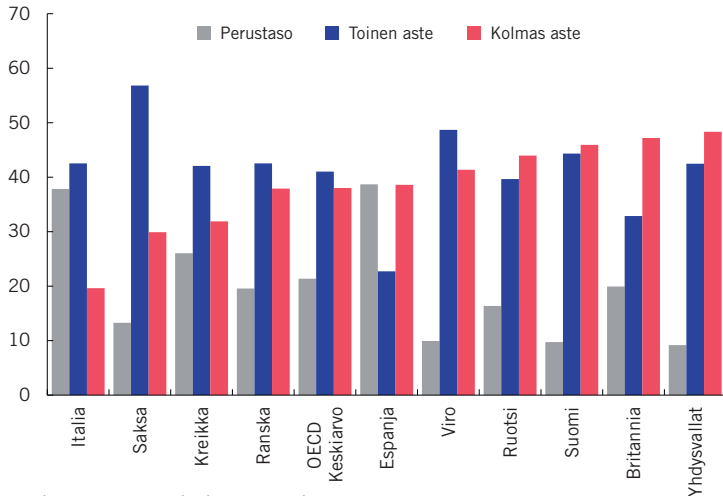
## Aikuisten koulutustaso 2019 (prosenttia 25–64-vuotiaista)

Etelä-Euroopan maat erottuvat korkealla perusasteen koulutuksen varaan jäävien osuudellaan. Saksassa taas toisen asteen tutkinnon merkitys on oppisopimuskoulutusta painottavan ammatillisen koulutuksen suosion takia vertailumaita suurempi.

Lähde: OECD.

### Osuus aikuisista, joilla kolmannen asteen koulutus v. 2019 (%)

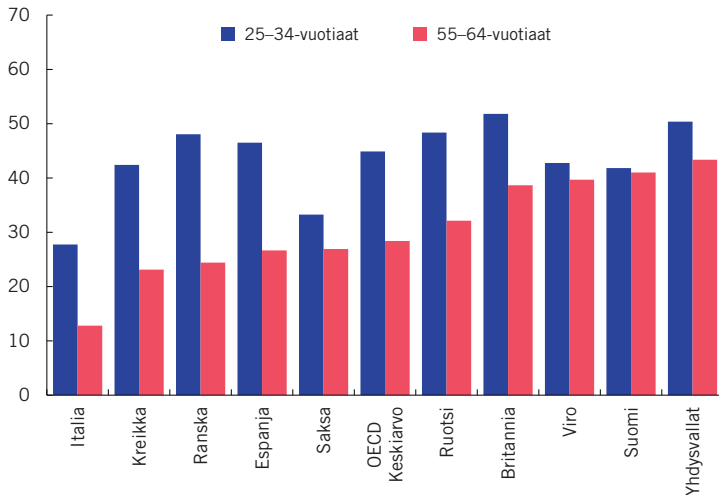
Yhdysvallat	48,3
Suomi	45,9
Ruotsi	44,0
Saksa	29,9
Italia	19,6



\* Korkeimman suoritettun koulutustason mukaan.



## Kolmannen asteen koulutuksen omaavan väestön osuus ikäryhmittäin 2019 (prosenttia 25–34-vuotiaista/55–64-vuotiaista)



Suomi erottuu OECD-maiden joukosta siinä, että nuorempien 25–34-vuotiaiden koulutustaso ei ylitä selvästi 55–64-vuotiaiden koulutustasoa. Vaikka osin ero saattaa johtua myöhäisestä sisäänpääsystä ja pitkistä opiskeluajoista, suomalaisten koulutustason nousu näyttää pysähtyneen.

Lähde: OECD.

### Ikäryhmien välinen ero kolmannelle asteelle kouluttautuneissa (prosenttiyksikköä)

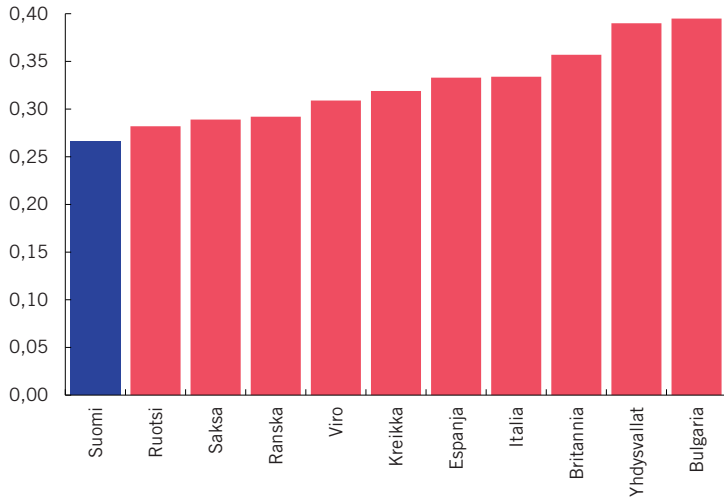
Yhdysvallat	7,0
Suomi	0,8
Ruotsi	16,2
Saksa	6,3
Italia	14,9

## Gini-kerroin 2017

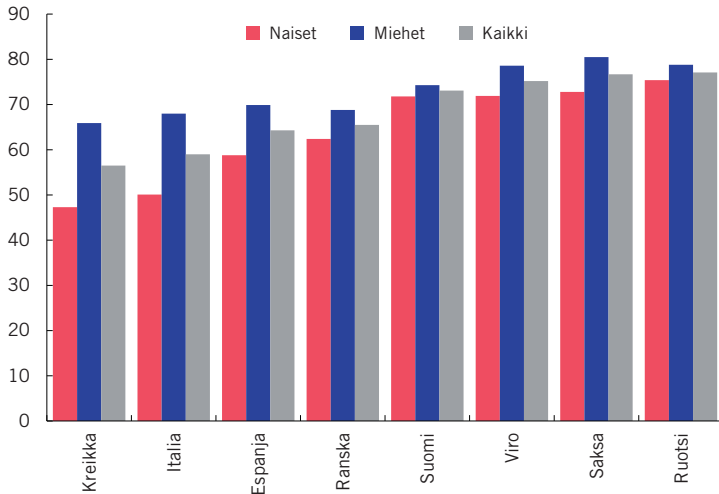
Gini-kertoimella mitattuna Suomi kuuluu vertailujoukosta riippumatta alhaisimpien tuloerojen maiden joukkoon. Tuloeroissa ei ole Suomessa tapahtunut merkittävää muutosta 2000-luvulla.

EU-maat ovat gini-kertoimella mitattuna yleisesti tasaisemman tulonjaon maita kuin muut OECD-maat, mutta muutamat uudet jäsenmaat poikkeavat joukosta. EU:n suurimmat tuloerot ovat Bulgariassa, jossa ne ovat jopa suuremmat kuin USA:ssa.

Lähde: OECD.



## Työllisyysaste sukupuolittain 2019 (prosenttia 15–64-vuotiaista)



Suomessa naisten ja miesten työllisyysasteissa on vain pieni, noin prosenttiyksikön ero, mutta esimerkiksi Italiassa ja Kreikassa naisten työllisyysaste on lähes kaksikymmentä prosenttiyksikköä miesten työllisyysastetta jäljessä.

Lähde: OECD.

### Työllisyysasteen ero miesten ja naisten välillä v. 2019 (prosenttiyksikköä)

Suomi	2,5
Ruotsi	3,4
Saksa	7,7
Italia	17,9
Kreikka	18,6

## Kokonaishedelmällisyysluvun muutos 2000–2019

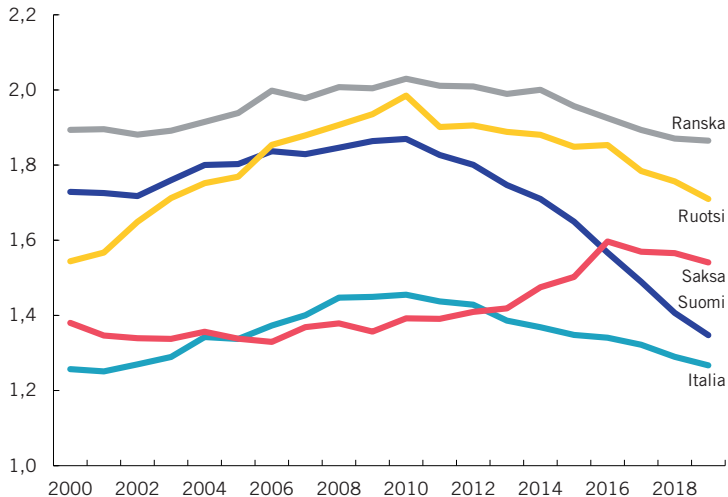
Alhainen ja laskeva syntyvyys vaivaa monia Euroopan unionin maita, ja myös Suomi on 2010-luvulla liittynyt tähän joukkoon. 2000-luvulla Italiassa, Espanjassa ja Kreikassa on syntynyt keskimäärin alle 1,4 lasta naista kohti, ja Suomi putosi vastaaville luvuille vuonna 2019.

Saksassa syntyvyys on jopa noussut 2010-luvulla, tosin alhaiselta tasolta.

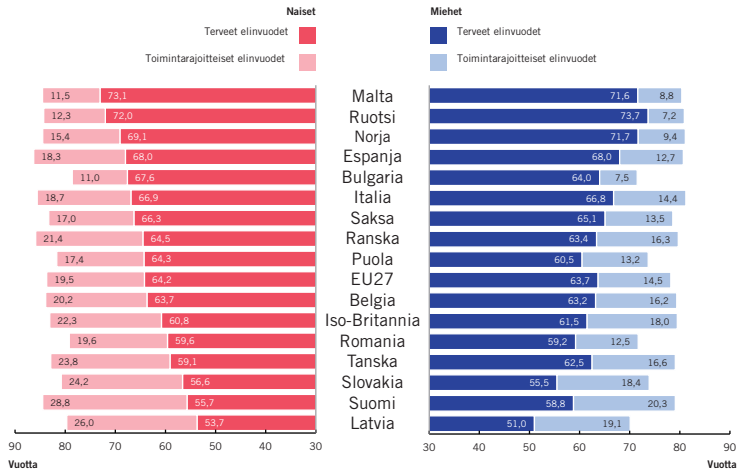
Lähde: Eurostat.

### Kokonaishedelmällisyysluku v. 2019

Ranska	1,86
Ruotsi	1,71
Saksa	1,54
Suomi	1,35
Italia	1,27



# Terveiden ja toimintarajoitteisten elinvuosien odote sekä elinajanodote vastasyntyneillä 2014–2016



Suomalaiset elävät melko pitkään, mutta sairaina. Terveiden elinvuosien määrä Suomessa on OECD-maiden alhaisimpia ja erityisesti suomalaisilla naisilla toimintarajoitteisia elinvuosia on paljon.

Lähde: OECD.

## Maahanmuutto 2019 (prosenttia suhteessa väestöön)

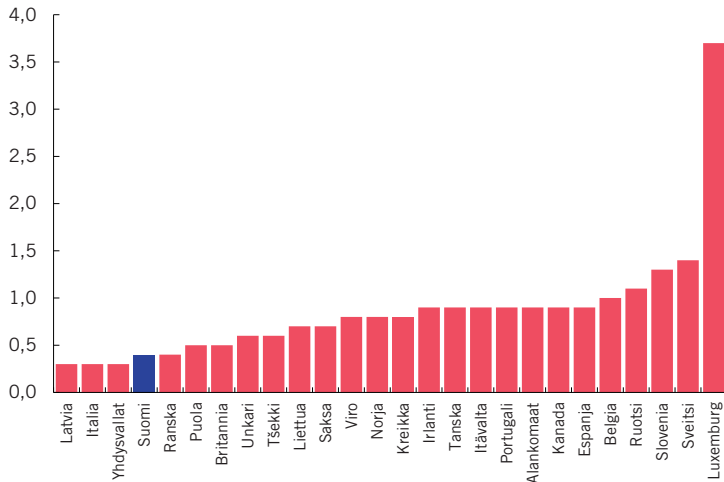
Nettomaahanmuuton tasossa suhteessa väestöön on isoja eroja Euroopan maiden välillä. Luxemburg on omassa luokassaan, mutta maahanmuutto on muita maita runsaampaa myös Sloveniaan, Ruotsiin ja Belgiaan.

Suomi kuuluu Italian ja Latvian kanssa Euroopan pienimmän maahanmuuton maihin.

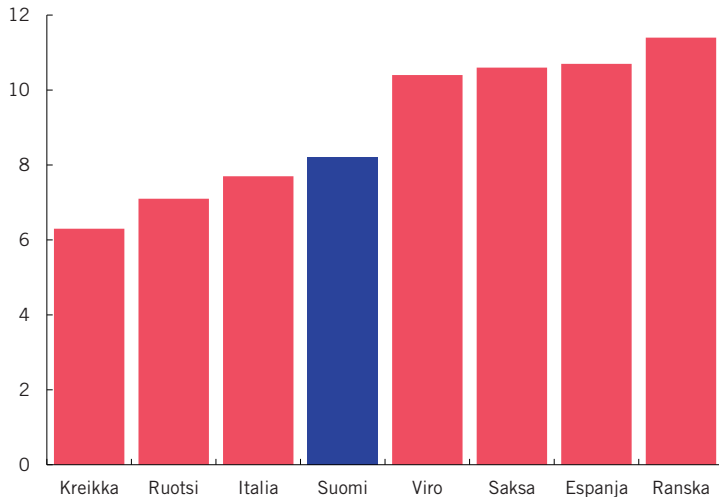
Lähde: OECD.

### Nettomaahanmuutto v. 2019 (% väestöstä)

Italia	0,3
Yhdysvallat	0,3
Suomi	0,4
Saksa	0,7
Ruotsi	1,1



## Alkoholin kulutus 2019 (litraa per asukas, yli 15-vuotiaista)



Eurooppalaisista eniten alkoholia kuluttavat ranskalaiset. Suomi kuuluu alkoholin kulutuksessa Euroopan keskikastin maihin.

Lähde: OECD.

**LIITE**



## Euroopan unionin asukasluku 2021 (miljoonaa)

Euroopan unioni – 27 maata (vuodesta 2020)	447,0	Itävalta	8,9
Saksa	83,2	Bulgaria	6,9
Ranska	67,4	Tanska	5,8
Italia	59,3	Suomi	5,5
Espanja	47,4	Slovakia	5,5
Puola	37,9	Irlanti	5,0
Romania	19,2	Kroatia	4,0
Alankomaat	17,5	Liettua	2,8
Belgia	11,6	Slovenia	2,1
Tšekki	10,7	Latvia	1,9
Kreikka	10,7	Viro	1,3
Ruotsi	10,4	Kypros	0,9
Portugali	10,3	Luxemburg	0,6
Unkari	9,7	Malta	0,5

Euroopan unionin maissa asuvien henkilöiden määrä vuoden ensimmäisenä päivänä.

---

**KUINKA SUURI** Euroopan unioni on talousalueena suhteessa muihin maailman suuriin talouksiin? Mihin EU käyttää rahojaan? Miten EU-maiden velkasuhteet tai kansalaisten koulutustasot eroavat?

Tämä EVA Fakta -julkaisu kertoo kuvioina ja taulukkoina olennaiset tiedot unionista ja sen jäsenmaista. Julkaisun tiedot on koontanut Edvin Pohto.

---



ISBN 978-951-628-743-3